

Udlændinge- og Integrationsministeriet

KOMMENTERET HØRINGSOVERSIGT DEL 2

vedrørende

Forslag til lov om ændring af udlændingeloven, hjemrejseloven, integrationsloven og lov om kompensation til naboer omkring Udrejsecenter Kærshovedgård (Ændring af regler som følge af EU-samarbejdet om Schengen og Dublinforordningen, afskaffelse af opholdstilladelse som udsendelseshindret og ændring af nabokompensationsordningen)

1. Hørte myndigheder og organisationer m.v.

Lovforslagets pkt. 2.1-2.5 har været sendt i høring i perioden fra den 15. juli 2024 til den 23. august 2024. De modtagne høringssvar er indarbejdet i den kommenterede høringsoversigt del 1, som blev oversendt til Udlændinge- og Integrationsudvalget den 16. september 2024.

Lovforslagets pkt. 2.6 om afskaffelse af opholdstilladelse som udsendelseshindret samt pkt. 2.7 om ændring af reglerne om kompensation til naboer omkring Udrejsecenter Kærshovedgård har i perioden fra den 16. september 2024 til den 14. oktober 2024 været sendt i høring hos følgende myndigheder og organisationer m.v.:

Aalborg Lufthavn, Aarhus Erhverv/International Community, Aarhus Lufthavn, Advokatrådet (Advokatsamfundet), Amnesty Nu, Amnesty International, Asylret, BARID – Board of Airline Representatives in Denmark, Billund Lufthavn, Bedsteforældre for Asyl, Brancheforeningen Dansk Luftfart (BDL) (under DI), By og Havn (Københavns Havn), Børns Vilkår, Centralorganisationernes Fællesudvalg CFU, Danes Worldwide, Danmarks Biblioteksforening, Danmarks Rejsebureau Forening, Dansk Arbejdsgiverforening, Dansk Erhverv, Danske Havne, Dansk Flygtningehjælp, Danske Rederier, Danske Shipping- og Havnevirksomheder (tidligere Danmarks Skibsmæglerforening), DFUNK – Dansk Flygtningehjælp Ungdom, Dansk Socialrådgiverforening, Danske Advokater, Datatilsynet, Den Danske Europabevægelse, Den Danske Helsinki-Komité for Menneskerettigheder, Den Katolske Kirke i Danmark, Det Nationale Integrationsråd, DI (Dansk Industri), DIGNITY – Dansk Institut Mod Tortur, Erhvervsflyvningens Sammenslutning – Danish Aviation Association (ES-DAA), Esbjerg Lufthavn, Finans Danmark, Flygtningenævnet, Folkehøjskolernes Forening i

16. oktober 2024

Udlændinge- og
Integrationsministeriet

Udsendelse
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Tel. 6198 4000
Mail uim@uim.dk
Web www.uim.dk

CVR-nr. 36977191

Sags nr. 2024 - 5642
Akt-id 2777835

Danmark, Foreningen af Udlændingeretsadvokater, Færøernes landsstyre, GLS-A, Naalakkersuisut (Grønlands landsstyre), HK/Danmark, Indvandrermedicinsk klinik, Odense Universitetshospital, Indvanderrådgivningen, Institut for Menneskerettigheder, Kirkernes Integrationstjeneste, KL – Kommunernes Landsforening, Knud Vilby (på vegne af Fredsfonden), Kvindernes Internationale Liga for Fred og Frihed (Kvindefredsligaen), Københavns Byret, København Malmö Havn, Københavns Lufthavn (CPH), Landsforeningen Adoption & Samfund, Landsforeningen af Forsvarsadvokater, Landsorganisation af kvindekrisecentre (LOKK), Mellempfolkeligt Samvirke, Odense Lufthavn, Parliamentary Assembly of the Organization for Security and Cooperation in Europe, Plums Fond for fred, økologi og bæredygtighed (Tidl. Fredsfonden), Politiforbundet i Danmark, PRO-Vest, Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Østre Landsret, Refugees Welcome, Retspolitisk Forening, Røde Kors, SOS Racisme, Sønderborg Lufthavn, Transportministeriet, Udlændingenævnet, UNHCR (Regional Representation for Northern Europe), Ældresagen, Ægteskab uden grænser, 3 F og 3F Privat Service, Hotel og Restauration (3F PSHR).

Udlændinge- og Integrationsministeriet har modtaget høringsvar med bemærkninger vedr. lovforslagets pkt. 2.6 og 2.7 fra:

Bedsteforældre for Asyl, Dansk Flygtningehjælp DRC, Foreningen af Udlændingeretsadvokater (FAU), Forsete – Rets- og kriminalpolitisk tænketank, Institut for Menneskerettigheder, Mellempfolkeligt Samvirke, Refugees Welcome, Røde Kors og SOS Racisme.

Følgende har afgivet høringsvar, men har ikke haft bemærkninger til lovudkastet eller har ikke ønsket at udtale sig herom:

Centralorganisationernes Fællesudvalg CFU, Danes Worldwide, Dansk Arbejdsgiverforening DA, Flygtningenævnet, Færøernes landsstyre, KL – Kommunernes Landsforening, Københavns Byret på vegne af samtlige byretter, Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Østre Landsret og Udlændingenævnet.

Nedenfor er gengivet de væsentligste punkter af indholdsmæssig karakter i de modtagne høringsvar så vidt muligt opdelt efter den struktur, der er i lovforslagets bemærkninger. Under hvert emneområde angives de enkelte myndigheders eller organisationers hovedsynspunkter samt Udlændinge- og Integrationsministeriets kommentarer hertil. Udlændinge- og Integrationsministeriets kommentarer til høringsvarene er anført i *kursiv*.

Bemærkninger af teknisk og generel politisk karakter samt bemærkninger, der ikke vedrører lovudkastet, indgår ikke i høringsoversigten. Udlændinge- og Integrationsministeriet kan for en fuldstændig gennemgang af samtlige synspunkter henvise til høringsvarene, som er sendt til Folketingets Udlændinge- og Integrationsudvalg.

2. Høringssvarene

2.2. Afskaffelse af opholdstilladelse som udsendelsehindret

2.2.1. Generelle bemærkninger

Dansk Flygtningehjælp DRC har bemærket, at organisationen finder det skuffende, at lovforslaget er blevet fremsat i Folketinget allerede inden udløbet af høringsfristen, samt at det er sket med en forklaring om, at det "ikke [er] forventningen, at høringen vil give anledning til materielle ændringer". At konkludere, at "den almindelige høringsperiode på 4 uger er således ikke fraveget" synes næsten arrogant, og at naboernes hurtige adgang til kompensation er vigtigere end en grundig og demokratisk behandling af regler, der forringer rettigheder for mennesker i en svær og fastlåst situation, er beklageligt.

Udlændinge- og Integrationsministeriet har noteret sig bemærkningen fra Dansk Flygtningehjælp DRC og kan hertil bemærke, at eventuelle forslag til ændringer af lovforslaget, herunder på baggrund af høringssvarene, vil kunne fremsættes i forbindelse med 1. behandling af lovforslaget, som finder sted efter udløbet af høringsperioden på fire uger.

Forsete – Rets- og kriminalpolitisk tænketank har anført, at organisationen er enig i, at udlændinge, der har fået afslag på asyl, skal rejse hjem, hvis det er muligt, og at der kontinuerligt og vedblivende bør arbejdes for at få udsendt alle udlændinge, der ikke har ret til at opholde sig her i landet. Forsete finder dog, at for gruppen, der ønsker at rejse hjem, bør et sådant arbejde ske gennem forhandlinger mellem landene og ikke ved at afskaffe muligheden for midlertidig opholdstilladelse med den konsekvens, at de pågældende kommer til at være i udsendelsesposition.

Udlændinge- og Integrationsministeriet kan hertil bemærke, at ministeriet kontinuerligt arbejder på – bl.a. i dialog med relevante modtagerlande – at sikre, at udlændinge uden lovligt ophold rejser hjem. Indsatsen med at bistå med hjemrejsen fortsætter uafhængigt af, at muligheden for at få opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 c, stk. 2, afskaffes.

Dansk Flygtningehjælp DRC har bemærket, at en ophævelse af udlændingelovens § 9 c, stk. 2, vil få betydelige negative konsekvenser, både menneskeligt, økonomisk og administrativt, hvilket er yderst uhensigtsmæssigt. Dansk Flygtningehjælp DRC opfordrer derfor til, at forslaget om ophævelse af udlændingelovens § 9 c, stk. 2, trækkes tilbage. Som et alternativ til at bevare bestemmelsen i udlændingelovens § 9 c, stk. 2, i dens nuværende form, bemærker Dansk Flygtningehjælp DRC, at en administrativt lettere mulighed vil være at øge længden på den periode, hvor udsendelsen ikke har været mulig trods medvirken til f.eks. 2 eller 3 år. Organisationens bemærkninger, at man til gengæld kunne gøre den tredje og vanskeligste betingelse simple, f.eks. ved at ændre reglerne til, at der meddeles opholdstilladelse 'medmindre en udsendelse er nært forestående', hvis udsendelsen trods medvirken ikke har været muligt i 2 eller 3 år.

Forsete – Rets- og kriminalpolitisk tænketank anbefaler, at der fastholdes en hjemmel i udlændingeloven, som gør det muligt – som hidtil – undtagelsesvist at meddele midlertidig opholdstilladelse til udlændinge, som fuldt ud samarbejder med myndighederne om udsendelsen, men som pt. ikke kan udsendes pga. forhold i modtagerlandet f.eks. fordi landet ikke vil acceptere, at de pågældende udlændinge er statsborgere i landet eller af andre grunde ikke vil tage imod dem.

Institut for Menneskerettigheder har bemærket, at situationen for udlændinge med udsendeshindringer, der er underlagt opholdspligt mv. på et udrejsecenter, kan sammenlignes med situationen for udlændinge på tålt ophold med opholdspligt mv. på et udrejsecenter. Ingen af de to grupper udlændinge kan for tiden udsendes. Det fremhæves i den forbindelse at Folketingets Ombudsmand i 2024 har anført, at forholdene for udlændinge på tålt ophold på Kærshovedgård må anses for meget belastende og begrænsende for grundlæggende livsførelse. Institut for Menneskerettigheder anbefaler på den baggrund, at denne del af lovudkastet ikke fremsættes for eller vedtages af Folketinget.

Mellemfolkeligt Samvirke har bemærket, at man ser med bekymring på en afskaffelse af udlændingelovens § 9 c, stk. 2. Det er efter Mellemfolkeligt Samvirkes opfattelse bekymrende, hvis man med lovforslaget anerkender, at rettigheder kan indskrænkes på basis af, at loven bevidst administreres så stramt, at den kan hævdes afskaffet af en tilmed ubegrundet argumentation om ressourcer.

Røde Kors har bemærket, at det er en forkert vej at gå at afskaffe muligheden for opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 c, stk. 2. Det har i en årrække været organisationens holdning, at anvendelsen af bestemmelsen burde udvides. Den opfattelse bygges på, at organisationen efter at have været operatør på asylcentre ved, at lang opholdstid i asylcentersystemet har en alvorlig negativ indvirkning på asylansøgers mentale sundhed og trivsel. Røde Kors bemærker videre, at det er dokumenteret, at lang opholdstid på asylcentre, uden mulighed for en afklaring om fremtiden, kan føre til alvorlige psykiske problemer, såsom depression, angst og posttraumatisk stress.

Røde Kors har i forlængelse heraf bemærket, at den foreslåede retstilstand, der bevidst lader mennesker opholde sig under vilkår, der er bevist skadelige, bør erstattes af en model, hvor muligheden for at få opholdstilladelse som udsendeshindret opretholdes. Derudover bør indsatsen for at identificere de afviste asylansøgere, der medvirker og dermed er i målgruppen styrkes. Dette kan med fordel suppleres med en forenkling af den nuværende procedure for at træffe afgørelser i sagerne, hvorved det administrative ressourceforbrug kan lettes, som regeringen ønsker det. Alternativt mener Røde kors, at den praktiske anvendelse af udlændingelovens § 9 c, stk. 1, om ganske særlige grunde eller udlændingelovens § 9 b om humanitært ophold bør udvides til også at kunne rumme de mennesker, som ellers er i risiko for at få et årelangt eller måske endda et liv i udsendelsesposition.

SOS Racisme foreslår, at § 9 c, stk. 2, nr. 1, forbliver, men at 2. og 3. nr. udgår, således at § 9 c, stk. 2, får følgende ordlyd: "Der kan efter afgørelse fra Hjemrejse-

styrelsen om, at en udlænding er udsendelseshindret, som lægges til grund ved Udlændingestyrelsens afgørelse af sagen, gives opholdstilladelse til en udlænding, der er meddelt afslag på en ansøgning om opholdstilladelse efter § 7, hvis 1) udsendelse af udlændingen, jf. hjemrejselovens § 1, ikke har været mulig straks efter et afslag på asyl og i de næste 18 måneder.” Som et alternativ hertil foreslår SOS Racisme følgende affattelse: ”Hvis en asylansøger ikke kan udsendes til hjemlandet umiddelbart efter endeligt afslag på asyl, bør vedkommende have en midlertidig, subsidær opholdstilladelse, under hvilken han/hun har ret til at arbejde og til at bo uden for asylcentre og have fuld adgang til sundhedsvæsenet. SOS Racisme foretrækker at midlertidig opholdstilladelse gives straks.

Udlændinge- og Integrationsministeriet har noteret sig bemærkningerne fra Dansk flygtningehjælp DCR, Forsete, Institut for Menneskerettigheder, Mellempfolkeligt Samvirke, Røde kors og SOS Racisme. Bemærkningerne har ikke givet anledning til ændringer. Ministeriet bemærker hertil, at regeringen ønsker at føre en stram, ansvarlig og konsekvent udlændingepolitik samt en proaktiv og fokuseret hjemrejseindsats. Det bemærkes i forlængelse heraf, at der er tale om personer, for hvem det allerede er vurderet, at de ikke har et beskyttelsesbehov og ikke har ret til at opholde sig i Danmark.

Udlændinge- og Integrationsministeriet bemærker endvidere, at hvis det i en konkret sag vurderes, at det – f.eks. efter længere tids ophold i Danmark, på grund af familiemæssige relationer, sygdom eller lignende – konkret vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser ikke at meddele en udlænding opholdstilladelse, vil den pågældende kunne meddeles opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 c, stk. 1, om ganske særlige grunde.

2.2.2. Myndighedernes sagsbehandling efter udlændingelovens § 9 c, stk. 2.

Dansk Flygtningehjælp DRC har bemærket, at de personer, der ender med at kunne få en opholdstilladelse som udsendelseshindret, har samarbejdet om udsendelsen gennem flere år – ofte ganske mange år. Samtidig er det Dansk flygtningehjælp DRCs erfaring, at hvis der er tvivl om, hvorvidt en person faktisk gør hvad han eller hun kan for at udrejse, så vil der blive truffet en afgørelse om ej-medvirken, og der vil allerede af den grund ikke kunne meddeles opholdstilladelse efter § 9 c, stk. 2, som udsendelseshindret. Dansk Flygtningehjælp DRC har endvidere bemærket, at selvom kravet alene er at udsendelse 'for tiden' skal vurderes udsigtsløs, er det organisationens erfaring, at der i praksis først meddeles opholdstilladelse, når udsendelsen vurderes permanent udsigtsløs.

Foreningen af Udlændingeretsadvokater (FAU) har bemærket, at udlændingelovens § 9 c, stk. 2, er en meget vigtig bestemmelse, og at årsagen til, at der er så få som får meddelt opholdstilladelse efter bestemmelsen, er, at Hjemrejsestyrelsen kontinuerligt forsøger at finde nye muligheder at udsende den pågældende på, også selvom der er gået 18 måneder, hvor udlændinge har opfyldt alle kriterier. FAU bemærker hertil, at foreningen er bekendt med sager, der har været over 5-6 år som følge af, at Hjemrejsestyrelsen har trukket sagsbehandlingen ud.

Refugees Welcome har bemærket, at det er de danske myndigheders forvaltning af udlændingelovens § 9 c, stk. 2, som er forkert, når bestemmelsen kun har udløst opholdstilladelse 18 gange de seneste 8 år. Organisationen bemærker hertil, at der mellem 2012 og 2017 ikke var en eneste tilladelse. Refugees Welcome mener, at det i de fleste sager vurderes, at udlændingene ikke medvirker, selvom de pågældende skriver under og deltager i diverse møder, samt at myndighederne selv efter 10 års manglende eller afvisende svar fra hjemlandets myndigheder, opretholder en meget optimistisk tilgang på området, og stadig ikke mener, at det er udsigtsløst.

SOS Racisme har bemærket, at muligheden for at blive meddelt opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 c, stk. 2, er blevet administreret meget snævert, og det er kun yderst sjældent blevet vurderet, at "udsendelse efter de foreliggende oplysninger for tiden må anses for udsigtsløs". I mange tilfælde er muligheden først blevet brugt så sent, at de afviste og deres børn er nået at blive syge af uvished, ventetid, meningsløshed og de hårde vilkår i centrene.

Udlændinge- og Integrationsministeriet har noteret sig bemærkningerne fra Dansk flygtningehjælp DCR, Foreningen af Udlændingeretsadvokater (FAU), Refugees Welcome og SOS Racisme. Ministeriet kan hertil bemærke, at Hjemrejsestyrelsen som myndighed er forpligtet til løbende at arbejde på at tilvejebringe udsendelsesmuligheder for udlændinge, der ikke har lovligt ophold i Danmark. Ministeriet bemærker endvidere, at sagerne vedr. udsendeshindringer behandles i overensstemmelse med den til hver tid gældende cirkulæreskrivelse om behandling af sager om opholdstilladelse på grund af udsendeshindringer. Endelig bemærkes det, at der alene træffes afgørelse om ej medvirken til udlændinge, hvor Hjemrejsestyrelsen vurderer, at der er tilstrækkelige argumenter for herfor, ligesom styrelsens afgørelser herom overholder de forvaltningsretlige forpligtelser og træffes på baggrund af konkrete og individuelle vurderinger.

2.2.3. Bemærkninger til lovforslagets forhold til Danmarks internationale forpligtelser

Forsete – Rets- og kriminalpolitisk tænketank har bemærket, at organisationen fraråder en afskaffelse af muligheden for at få opholdstilladelse som udsendeshindret, da ordningen efter organisationens vurdering vil resultere i sager, der er i strid med Den Europæiske Menneskerettighedskonvention (EMRK) artikel 3.

Institut for Menneskerettigheder har bemærket, at det efter instituttets opfattelse vil være i strid med EMRK, herunder retten til privatliv i artikel 8, hvis en udlænding med udsendeshindringer – dvs. en udlænding hvor udsendelse for tiden er udsigtsløs trods samarbejde med Hjemrejsestyrelsen om udsendelsen – pålægges opholds-, underretnings- og meldepligt på et udrejsecenter "resten af deres liv."

Mellemfolkeligt Samvirke har bemærket, at lovforslaget vil ramme nogle af de mest sårbare i samfundet, og at det bør tages i betragtning, at deres ophold med lovforslaget kan risikere at være livsvarigt, og derved kan udvikle sig til at være i strid med forbuddet om umenneskelig og nedværdighed behandling i artikel 3 i

EMRK. Derudover bemærker Mellempfolkeligt Samvirke, at lovforslaget kan forstærke kompleksiteten for lovgivningen, hvilket kan have konsekvenser for, om deres retssikkerhed overholdes.

Refugges Welcome har anført, at økonomiske hensyn aldrig kan retfærdiggøre, at mennesker fratages deres basale rettigheder, såsom retten til privatliv og familieliv (EMRK artikel 8) eller beskyttelsen mod umenneskelig eller nedværdigende behandling (EMRK artikel 3). Ved at anvende besparelser som hovedargument for at afskaffe opholdstilladelse som udsendeshindret sender regeringen et signal om, at fiskale hensyn vejer tungere end individers menneskerettigheder.

Røde Kors har bemærket, at Udlændinge- og Integrationsministeriet i forslagets generelle bemærkninger nævner, at man er klar over, at den foreslåede ophævelse af § 9 c, stk. 2, potentielt kan få den betydning, at nogle afviste asylansøgere kommer til at være i udsendelsesposition resten af deres liv. Det finder Røde Kors ud fra et humanitært perspektiv særdeles problematisk, særligt henset til, at der er tale om en mindre gruppe af mennesker, der dokumenteret har gjort alt, hvad de er blevet bedt om for at få deres udrejse muliggjort.

SOS Racisme har bemærket, at lovforslaget efter organisationens opfattelse bryder med artikel 8 i EMRK. Efter SOS Racismes overbevisning er tvungen opholdspligt på et udrejsecenter f.eks. uforenelig med artikel 8, for der er intet privatliv og intet familieliv.

Dansk Flygtningehjælp DRC har bemærket, at det havde været ønskeligt, om forholdet til EMRK artikel 8 var nærmere belyst i lovforslagets bemærkninger.

Udlændinge- og Integrationsministeriet bemærker hertil, at der ikke er noget krav i international ret om, at der skal meddeles en opholdstilladelse alene af den årsag, at udsendelse, på trods af den pågældendes medvirken, ikke hidtil har kunnet lade sig gøre og heller ikke vurderes mulig inden for den nærmeste fremtid. Det bemærkes i den forbindelse, at der er tale om personer, for hvem det allerede er vurderet, at de ikke har et beskyttelsesbehov og ikke har ret til at opholde sig her i landet.

Ministeriet bemærker endvidere, at en udlænding – hvis det vil være i strid med Danmarks internationale forpligtelser ikke at meddele en opholdstilladelse – f.eks. vil kunne få en humanitær opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 b eller opholdstilladelse efter § 9 c, stk. 1, hvis ganske særlige grunde gør sig gældende. Det ændrer dette lovforslag ikke på.

For så vidt angår kontrolforpligtelser bemærker Udlændinge- og Integrationsministeriet, at afviste asylansøgere, der medvirker til hjemrejsen, ikke vil være pålagt opholds- og meldepligt efter hjemrejseloven.

2.2.4. Bemærkninger til lovforslagets økonomiske konsekvenser

Dansk Flygtningehjælp DRC har bemærket, at måden hvorpå ressourceforbruget er opgjort på i lovforslaget indeholder flere alvorlige fejl. Dansk Flygtningehjælp

DRC finder, at det er en fejl alene at holde ressourceforbruget op mod antallet af opholdstilladelser, ligesom de er uforstående over for, at ressourceforbruget til sagsbehandlingen skulle være meget stort, idet sagsbehandlingen generelt ikke burde være meget tidskrævende opgave, da den ligger i direkte forlængelse af det udsendelsesarbejde, der må antages at være i gang kontinuerligt i Hjemrejsestyrelsen.

Mellempfolkeligt Samvirke har bemærket, at det i lovforslaget oplyses, at der i alt var 18 udsendeshindrede, der fik opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 c, stk. 2, i perioden fra 2016 til og med 2. kvartal i 2024. Med fokus på økonomi kan det efter organisationens opfattelse omvendt hævdes, at man netop burde bevare § 9 c, stk. 2, i udlændingeloven, da så få ressourcer potentielt kan føre til flere opholdstilladelser, så flere kan forsørge sig selv og dermed mindske den økonomiske byrde til udrejsecentre.

Udlændinge- og Integrationsministeriet bemærker hertil, at Hjemrejsestyrelsen – selvom der meddeles et meget lavt antal opholdstilladelser til udsendeshindrede efter bestemmelsen – af egen drift skal foretage realitetsbehandling og træffe afgørelse i alle sager vedrørende udlændinge, der har fået afslag på opholdstilladelse efter udlændingelovens § 7, og som har været i udsendelsesposition i 18 måneder.

Ministeriet bemærker endvidere, at der er tale om udlændinge, for hvem det allerede er vurderet, at de ikke har ret til at opholde sig i landet. Regeringen ønsker at føre en stram, ansvarlig og konsekvent udlændingepolitik samt en proaktiv og fokuseret hjemrejseindsats. Regeringen mener derfor, at der ikke bør gives opholdstilladelse til udlændinge uden lovligt ophold, fordi de har været i udsendelsesposition i minimum 18 måneder, medvirker ved udsendelsesbestræbelserne, og hvor udsendelse for tiden må anses for udsigtsløs, alene af den årsag, at eksempelvis modtagerlandet nægter at tage imod de pågældende.

Bedsteforældre for Asyl har bemærket, at det at være i udsendelsesposition er ensbetydende med at være henvist til ophold i et udrejsecenter, hvilket er en permanent udgift. Bedsteforældre for Asyl mener desuden, at muligheden for at blive meddelt opholdstilladelse efter udlændingelovens § 9 c, stk. 2, bør opretholdes, idet det vil mindske udgifterne til at importere arbejdskraft fra fjerne lande, hvis i stedet udnyttede den arbejdskraft og de kompetencer der allerede findes i de danske asyl- og udrejsecentre.

Dansk Flygtningehjælp DRC har bemærket, at en ophævelse af udlændingelovens § 9 c, stk. 2, vil få betydelige negative konsekvenser, både menneskeligt, økonomisk og administrativt. I den forbindelse bemærkes det, at der synes at mangle en vurdering af – eller som minimum nogle overvejelser om – hvilke administrative og økonomiske konsekvenser det vil have, hvis afviste asylansøgere, som ellers kunne have fået en opholdstilladelse og dermed en mulighed for at forsørge sig selv og bidrage til det danske samfund, i stedet skal bo på et asylcenter og forsørges af Udlændingestyrelsen på ubestemt tid. En situation de i øvrigt risikerer at blive syge af, hvilket så har yderligere både økonomiske og administrative, samt menneskelige

konsekvenser og som på et tidspunkt må formodes at kunne udgøre en krænkelse af den enkeltes ret til privat- og familieliv som beskyttet af den EMRK artikel 8.

Institut for Menneskerettigheder har bemærket, at der efter instituttets opfattelse bør sættes spørgsmålstejn ved, om den opnåede besparelse på 1,8 årsværk står mål med de betydelige negative konsekvenser for de berørte udlændinge. De vil med vedtagelsen af denne del af lovudkastet efter instituttets opfattelse som udgangspunkt fortsat være pålagt opholds-, underretnings- og meldepligt på et udrejsecenter under svære og restriktive forhold uden mulighed for at arbejde eller undervisning. Det sker på trods af at udsendelsen, efter Hjemrejsestyrelsens opfattelse, for tiden er udsigtsløs, og de pågældende udlændinge fuldt ud samarbejder med Hjemrejsestyrelsen om udsendelsen.

Mellemfolkeligt Samvirke har bemærket, at argumentationen om besparelsen på 1,8 i årsværk falder til jorden over for de omkostninger til udrejsecentre på cirka 350.000 kr. om året pr. ophold, hvor Mellemfolkeligt Samvirke forventer, at berørte personer skal opholde sig livsvarigt som konsekvens af fremsendte lovforslag. Det bemærkes endvidere, at det er misvisende ikke at medregne de samfundsmæssige og økonomiske fordele, der følger med opholdstilladelse, der både indebærer at kunne forsørge sig selv og bidrage til samfundet.

Refugges Welcome har bemærket, at det er problematisk og misvisende at kalde lovforslaget for en besparelse, når man ser på de langsigtede omkostninger. Personer på udrejsecentre har ikke mulighed for at arbejde og forsørge sig selv, hvilket betyder, at staten fortsat skal dække deres basale behov, herunder bolig, mad og sundhedsydelse. Langvarige ophold fører ofte til sociale og psykiske problemer, hvilket øger sundhedsudgifterne for disse personer. Lovforslaget vil derfor snarere skabe større økonomiske byrder for staten, samtidig med at det vil påføre de berørte personer og deres familier yderligere lidelser.

SOS Racisme har bemærket, at det ville være billigere og bedre for Danmark og for den pågældende – hvis Danmark gav ham/hende ophold, herunder: ret til uddannelse, til arbejde, til at gifte sig, bo sammen med sin familie, til egen bolig. For hver ufaglært der kommer i arbejde, tjener Danmark mindst cirka 150.000 kr. om året, og for hver, der ikke skal bevogtes på et udrejsecenter og presses af Hjemrejsestyrelsen sparer Danmark 350.000 kr. om året. For hver i et udrejsecenter, der arresteres og fængsles – fx for ikke at gennemføre en pligt, koster det Danmark cirka 1 million kr. om året, ligesom de straffede tillægges en bøde på 30.000 kr. i sagsomkostninger for hver gang, de straffes for at have overtrådt en pligt.

Udlændinge- og Integrationsministeriet bemærker indledningsvis hertil, at det for så vidt angår afviste asylansøgere alene er udlændinge, som ikke medvirker til deres hjemrejse, der som udgangspunkt pålægges opholds- og meldepligt. Afviste asylansøgere, der medvirker til hjemrejsen, og som dermed efter 18 måneder vil kunne være målgruppen for en opholdstilladelse som udsendelsehindret, vil således ikke være pålagt kontrolforpligtelser efter hjemrejseloven.

Udlændinge- og Integrationsministeriet bemærker i forlængelse heraf, at der selvfølgelig er en væsentlig årlig udgift forbundet med indkvartering på et udrejsecenter. Ministeriet har imidlertid ikke mulighed for at vurdere, i hvilket omfang en udlænding, som kunne have fået en opholdstilladelse som udsendelsehindret, ville kunne bidrage positivt eller negativt til samfundsøkonomien. For de ganske få udlændinge – der som følge af afskaffelsen af ordningen – fortsat vil skulle været indkvarteret kan Udlændinge- og Integrationsministeriet således ikke regne på, i hvilket omfang det vil medføre nettopositive eller -negative økonomiske konsekvenser, at de pågældende udlændinge forbliver indkvarteret frem for at have lovligt ophold i Danmark.

Dansk Flygtningehjælp DRC har derudover bemærket, at der mangler en vurdering af, om den foreslåede ændring risikerer at føre til, at færre afviste asylansøgere samarbejder, hvilket måske vil medføre færre frivillige udsendelser og flere afviste asylansøgere på de meget dyre udrejsecentre. Opholdet på et udrejsecenter er i sig selv ganske omkostningstungt – også i sammenligning med et almindeligt asylcenter. Erfaringen i Dansk Flygtningehjælp DRC er, at udsigten til at man måske en dag kan få en opholdstilladelse, hvis udsendelse viser sig helt umuligt, kan være en medvirkende årsag til, at nogle afviste asylansøgere vælger at samarbejde om udsendelsen.

Udlændinge- og Integrationsministeriet bemærker hertil, en udlænding, der medvirker til sin hjemrejse, fortsat vil f.eks. have adgang til hjemrejseforberedende undervisning og aktivering, mulighed for forlængelse af udrejsefristen, herunder i tilfælde, hvor et familiemedlem rejser i forvejen og forbereder familiens hjemkomst (go prepare-ordningen), samt muligheden for, at vedkommende ikke meddeles et indrejseforbud for manglende overholdelse af udrejsefristen. Hertil kommer mulighederne for at modtage hjemrejsestøtte på op til 20.000 kr. pr. person ved medvirken til hjemrejsen. Omvendt vil afviste asylansøgere, som ikke medvirker til deres hjemrejse, som udgangspunkt blive pålagt opholds- og meldepligt.

Ministeriet bemærker endvidere, at det er et bærende princip i ethvert retssamfund, at myndighedernes afgørelser efterkommes. Derfor er det også kun rimeligt at forvente, at udlændinge, som har fået afslag på en opholdstilladelse i Danmark, alene af den grund samarbejder med myndighederne om deres hjemrejse.

2.3. Ændring af reglerne om kompensation til naboer omkring Udrejsecenter Kærshovedgård

Bedsteforældre for Asyl har bemærket, at lovforslaget bør trækkes tilbage, idet kriminaliteten i området omkring Udrejsecenter Kærshovedgård er faldet.

Udlændinge- og Integrationsministeriet har noteret sig bemærkningerne fra Bedsteforældre for Asyl, som ikke giver anledning til ændringer af lovforslaget.

SOS Racisme har anført, at organisationen er uenig i, at naboerne til Udrejsecenter Kærshovedgård skal kompenseres og anfører, at de indkvarterede udlændinge bør

kompenseres for de særligt belastende forhold, som bl.a. har medført dårlige psykisk helbred, stigning i vold på udrejsecentret m.v.

Udlændinge- og Integrationsministeriet har noteret sig bemærkningerne fra SOS Racisme, som ikke giver anledning til ændringer af lovforslaget.

3. Lovforslaget i forhold til lovudkastet

Lovforslagets del 2.6 og 2.7 adskiller sig herefter, foruden mindre tekniske og redaktionelle ændringer, ikke fra det udkast, der har været sendt i høring.